

SHV-TUTKINTO**Vakuutuslainsäädäntö
16.3.2022**

•

Tentin maksimipistemäärä on 90 pistettä, mutta lopulliset pisteet skaalataan asteikolla 0-100 pistettä 0,5 pisteen tarkkuudella.

Tehtävä 1 (10 p)

Selitä

- a) riski- ja vakavaraisuusarvion (ORSA) pääasiallinen sisältö.
- b) milloin yhtiön tulee laatia ORSA?
- c) mitä tarkoitetaan kokonaisvakavaraisuustarpeen arviolla?
- d) mitä erityisvaatimuksia ORSA:an on vastuuvelan osalta?

Kustakin kohdasta maksimissaan 2.5 pistettä.

Mallivastauksen sisältö:

VYL luku 6 pykälät 12 ja 12a

EIOPA riski- ja vakavaraisuusarviota koskevat ohjeet 1.4, 7, 8, 9 ja 11

Tehtävä 2 (10 p)

Suomen Aktuaariyhdistyksellä on eettiset periaatteet. Vastaa niiden perusteella seuraaviin kysymyksiin.

- a) Miten Suomen Aktuaariyhdistyksen eettiset periaatteet määrittelevät aktuaarin?
- b) Aktuaarin toimintaan liittyy viisi (5) eettistä periaatetta. Nimeä näistä kolme (3). Kerro myös, mitä nimeämäsi periaatteet tarkoittavat ja anna jokaisesta esimerkki, miten aktuaarin oletetaan tulkitsevan ja soveltavan kyseisistä eettistä periaatetta.

Suomen aktuaariyhdistyksen eettiset periaatteet, kohdat Määritelmät, Periaatteet, Periaatteiden soveltaminen. Kohdasta a) maksimissaan 1 piste ja kohdasta b) maksimissaan 9 pistettä

Tehtävä 3 (10 p)

- a) mitä tarkoitetaan jälleenvakuutuksella?
- b) miten ensivakuutuksenottajan suhde ensivakuuttajaan muuttuu ja millainen suhde ensivakuutuksenottajalle ja jälleenvakuuttajalle muodostuu, jos ensivakuuttaja hankkii jälleenvakuutuksen vakuuttamilleen riskeille
- c) mitä tarkoitetaan seuraavilla jälleenvakuutusmuodoilla:
 - i) kokonaisylivahinkojälleenvakuutus (stop loss reinsurance)

- ii) ylite- eli eksedenttijälleenvakuutus (surplus reinsurance)
- iii) osamäärä- eli kvoottijälleenvakuutus (quota share reinsurance)
- iv) yksittäisyli vahinkojälleenvakuutus (excess of loss reinsurance)

Pisteytys: kaikki kohdat, a), b), c.i, c.ii, c.iii ja c.iv, olivat samanarvoisia.

Vastaus: Hoppu & Hemmo: vakuutusoikeus, luku 7, s. 428-431

a) luku 7.1

b) luku 7.3

c) luku 7.2.

Tehtävä 4 (10 p)

Vastaa lyhyesti seuraaviin kysymyksiin:

- a) Mitkä viranomaiset ja niiden yhteistyöelimet kuuluvat Euroopan finanssivalvontajärjestelmään?
- b) Millaiset ovat eurooppalaisten valvojien toimivaltuudet sääntelyn antamisessa, ja kuinka velvoittavaa tämä sääntely on?
- c) Mitä tarkoitetaan *vakuutustoiminnan erillisyyssperiaatteella*?
- d) Mitä tarkoitetaan *vakuutusyhtiön liitännäistoiminnalla*?

Pisteytys: (a) 3 p; (b) 2 p; (c) 3 p; (d) 2 p;

(a) Vakuutusoppi luku 4.2.3

(b) Vakuutusoppi luku 4.2.2

(c) Vakuutusoppi luku 11.2, s. 283-284

(d) Vakuutusoppi luku 11.2, s. 284

Tehtävä 5 (10 p)

Pekka tekee vakuutushakemuksen 100 000 euron suuruiseen riskihenkivakuutukseen vakuutusyhtiö Höyhenelle. Hän täyttää tässä yhteydessä terveys selvityksen jonka yhteydessä toteaa olevansa täysin terve eikä takana ole lääkärikäyntejä.

Vakuutus tulee voimaan 130 euron vuosimaksulla 1.2.2021.

Huhtikuussa 2021 Pekka yllättäen kuolee. Kuolinsyyksi paljastuu sairaus, joka Pekalla oli jo vakuutuksen myöntöhetkellä.

Mitä tapahtuu vakuutuskorvaukselle seuraavissa VAIHTOEHTOISISSA tapauksissa:

- a) Pekan todetaan toimineen tahallisesti vilpillisesti pimittäen sairaushistoriansa. Jos vakuutusyhtiö olisi saanut vakuutushakemuksen yhteydessä oikeat tiedot, vakuutusta ei olisi myönnetty.
- b) Pekan todetaan toimineen tahallisesti vilpillisesti pimittäen sairaushistoriansa. Jos vakuutusyhtiö olisi saanut vakuutushakemuksen yhteydessä oikeat tiedot, vakuutus olisi myönnetty 20% maksunkorotuksella.
- c) Pekan todetaan toimineen vilpittömästi eikä hän tiennyt piilevästä sairaudestaan vakuutuksen myöntöhetkellä.
- d) Pekan todetaan toimineen huolimattomasti. Hän ei kertonut vakuutushakemuksella lääkärikäynneistään polvikipunsa takia, koska hän ei olettanut sen vaikuttavan henkivakuutuksen myöntämiseen. Kuitenkin kuolinsyy oli syöpä, joka oli levinnyt pitkälle luustoon, ml. polveen jossa kipuja oli.

*Pisteytys: a)-c)-kohdat: 2 pistettä, d)-kohta: 4 pistettä
Vastaus: Vakuutusopimuslain 4 luvun 22 ja 24 pykälät*

Tehtävä 6 (10 p)

Työeläkevakuutusyhtiö Manse hakee Finanssivalvonnalta toimilupaa. Hakemuksessa yhtiö kertoo tulevasta toiminnastaan mm. seuraavaa:

Yhtiön toiminta käsittää työntekijän eläkelaissa, yrittäjän eläkelaissa, maatalousyrittäjän eläkelaissa ja merimieseläkelaissa tarkoitetun lakisääteisen eläkevakuutusliikkeen harjoittamisen. Lisäksi yhtiö myöntää lakisääteisen vakuutuksen ottaneille vapaaehtoista lisäeläketurvaa.

Yhtiön omistuksessa tulee olemaan IT-järjestelmiä rakentava ja ylläpitävä yritys, kolme kiinteistöosakeyhtiötä, viisi asunto-osakeyhtiötä sekä työkyvyttömyysriskin hallintaa varten työkyvyn ylläpitopalveluita tuottava yritys.

Lisäksi yhtiö omistaa 10 % Lilliputtipankin osakkeista ja tätä kautta yhtiö pyrkii turvaamaan ongelmattoman eläkkeiden maksu. Samalla Lilliputtipankki toimii yhtiön jakelukanavana. Yhtiön pääkonttori tulee olemaan Tampereella ja sen rakentamiseen yhtiö ottaa lainaa Lilliputtipankista 5 miljoonaa euroa. Laina ei ylitä 50 % taseen loppusummasta.

Yhtiön takuupääoma on 6 miljoonaa euroa ja siitä puolet omistaa Henkivakuutusosakeyhtiö Vanha Manse ja puolet Lilliputtipankki.

Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiö on keskinäinen vakuutusyhtiö ja osakkuus syntyy yhden vuoden kuluttua vakuutuksen voimaantulosta.

Yhtiö tukee yhteiskunnallisesti merkittävien toimialojen suomalaisia start up -yrityksiä 500 000 eurolla vuodessa. Tämän tarkoituksena on sekä vauhdittaa yhteiskunnallisesti merkittävien kasvuyritysten perustamista ja myös varmistaa tulevaisuuden asiakaspotentiaali.

Yhtiön yhtiökokous valitsee hallitukseen 6 jäsentä. Hallitus nimittää toimitusjohtajan, vastuullisen vakuutusmatemaatikon ja compliance officerin. Toimitusjohtajaehdokka on hyvämaineinen, hänellä on hyvä vakuutustoiminnan, sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Hän toimii kunnallispoliitikkona ja on Lilliputtipankin tilintarkastaja. Vakuutusmatemaatikkoehdokkaalla on SHV-tutkinto, hyvä sijoitustoiminnan ja liikkeenjohdon tuntemus. Hän on kuitenkin ollut edellisessä tehtävässä Finanssivalvonnan sanktioinnin kohteena 2 vuotta sitten. Compliance officerin tehtävään ehdolla olevalla on hyvä vakuutustoiminnan tuntemus, mutta ei ollenkaan liikkeenjohdon tai sijoitustoiminnan tuntemusta.

Yhtiön organisaatio koostuu seuraavista toiminnoista: eläkekäsittely, vakuuttaminen, aktuaaripalvelut, lakiasiat, taloushallinto, sijoitustoiminta ja sisäinen tarkastus.

Myyntikanavan perustamiskustannuksiksi yhtiö arvioi 250 000 euroa ja IT-järjestelmien hankintakustannuksiksi 7 miljoonaa euroa.

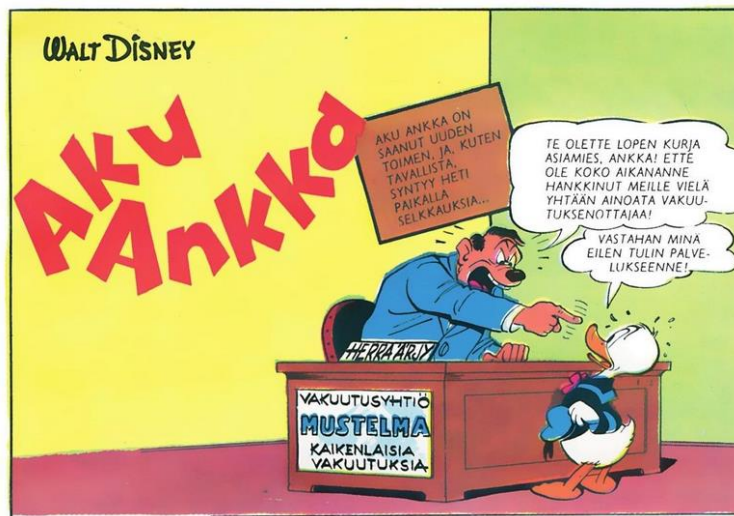
Tee perusteltu arvio yllä kerrottujen toimintasuunnitelman kohtien perusteella Mansen tulevan toiminnan lainmukaisuudesta. Millaisen päätöksen Finanssivalvonnan tulisi toimilupahakemuksesta antaa (myönteinen, kielteinen, jotain muuta) ja miksi?

Pisteytys: pisteitä sai kustakin lainvastaiseksi tunnistetusta kohdasta, yhteensä 10 p. Vääristä lainvastaisuusväittämistä miinus pisteitä 0,25 - 0,5p.

Vastaus: TVYL:n luvut 1 ja 2 sekä pykälät 6, 6c, 9d, 9e, 11, 12, 12c ja 21 §

Tehtävä 7 (15 p)

Carl Barksin sarjakuva Aku Ankka vakuutusasiamiehenä julkaistiin suomeksi vuonna 1956 (englanniksi edellisenä vuonna 1955 nimellä "Trouble Indemnity"). Miten arvioisit 65 vuotta myöhemmin nykyisen vakuutuslainsäädännön puitteissa sarjakuvaa? Sarjakuvasta muutama ote:

- 1) Mitä vakuutusyhtiölaki toteaa vakuutusyhtiön nimestä? Onko Vakuutusyhtiö Mustelma lain mukainen nimi?
- 2) Vakuutustarkastaja Ärry kutsuu Aku Ankkaa asiamieheksi. Selvitä, mitä tarkoitetaan vakuutusasiamiehellä ja mitä muita vakuutusedustajia yhtiöllä voi olla. Missä laissa tästä on määräykset?
- 3) Päivän palvelukseen tulon jälkeen Aku Ankka saa moitteita siitä, että tämä ei ole tuonut yhtään vakuutusta. Onko yhtiö toiminut oikein, ja miksi?

Tämän jälkeen vakuutustarkastaja Ärry antaa ohjeita vakuutuksen saamiseksi:

Pohdi vakuutustarkastaja Ärryn ohjeiden asianmukaisuutta vakuutussovelmuslain näkökulmasta.

- 4) Roope Ankka merkitsi Aku Ankan varoituksista huolimatta vakuutuksen, jonka vakuutusmaksu oli biljoona markkaa, siis nykyrahassa 130 mrd. euroa.

Mitä vakuutusyhtiön tulisi tehdä saadessaan tällaisen vakuutusmaksun (perustele)?

- 5) Kun Aku Ankkaa juhlittiin, huomasivat yhtiön työntekijät (ilmeisesti aktuaarit), että yhtiö saattoi joutua ongelmiin vakuutuksen takia:

Miten aktuaarien tulisi tässä tilanteessa toimia? Perustele vakuutusyhtiölain säännöksillä.

- 6) Lopuksi: Aku Ankalla oli kova työ varmistaa, ettei Roope Ankalle tapahdu mitään tapaturmaa. Yhtiö ja Roope Ankka pääsivät lopulta sopimukseen, jolla vakuutusyhtiö lunasti vakuutuksen takaisin nykyrahassa 130 000 eurolla.

Listaa neljä asiaa/toimintoa, jotka vakuutusyhtiön toimitusjohtajan tulisi tehdä tapahtuman jälkeen.

Pisteytys:

1) 2 p, 2) 3 p, 3) 4 p, 4) 2 p 5) 4 p 6) 2 p

Pisteet yhteensä 17, mikä on kalibroitu 15 pisteeseen (1 desimaalin tarkkuudella)

Vastaus:

2) *Vakuutusyhtiölaki 2:10*

3) *Vakuutuslainsäädäntö s. 128*

4) *Vakuutuslainsäädäntö, s. 184 – 191, Vakuutusopimuslaki 5, 5a ja 5 b §*

5) *Vakuutusyhtiölaki 6:13*

6) *Vakuutuslainsäädäntö, s. 55 – 57, Vakuutusyhtiölaki 6:12 a, 6:18*

7) *Hyväksytty erilaisia lakien tarkoituksen toteutumisen kannalta olennaisia asioita (ei kuitenkaan asioita, jotka on otettu esille kohdissa 5 – 6), kuten hallituksen informointi, sisäinen tarkastus/valvonta, tuotekehitys, tuotehallintaprosessi ja kohderyhmä, jälleenvakuutus, riskienhallintaprosessi, operatiivisten riskien*

Tehtävä 8 (15 p)

Kalle K. oli lähdössä Espanjan Fuengirolassa sijaitsevalle huvilalleen mukanaan perintönä saatu Pekka Halosen taulu "Talvimaisema". Matkalla lentokentälle hän kompuroi matkatavaroiden kanssa Helsinki – Vantaan uudistetun lentoaseman liukuportaissa; jalka murtui ja matka huvilalle muuttui ambulanssikyödyksi Töölön tapaturma-asemalle. Samalla menivät käyttökelvottomaksi Hugo Bossin puku (650 €) ja juuri hankittu Apple iPhone 128 GT (850 €). Lisäksi tuhoutui Halosen taulu, jonka Kalle oli erikseen vakuuttanut yhtiössä B arvoon 11.800 €. Jalka leikattiin ja sairaalareissu kesti kolme päivää.

Sairaalasta päästyään Kalle alkoi selvittää, mitä vakuutuksia hänellä itse asiassa oli. Hänellä oli matkaa varten ottamansa matkavakuutus yhtiöstä A, laaja kotivakuutus yhtiöstä B, joka sisälsi myös matkavakuutuksen, taulua varten yhtiöstä B otettu vakuutus, koska se ei ehtojen mukaan sisälly matkatavaravakuutukseen, sekä ammattiliiton jäsenmaksuun sisältyvä vakuutus yhtiöstä C. Vakuutusturvat olivat seuraavat:

	Matkatavaravakuutus	Sairaalahoitopäivärahavakuutus	Tauluvakuutus
Yhtiö A	max 1.500 € omavastuu 150 €	50 €/päivä max 50 päivää	-
Yhtiö B	max 1.000 €	-	11.800 €
Yhtiö C	ei ylärajaa ei kuitenkaan puhelimia	150 €/päivä max 100 päivää	-

Yhtiö B:llä oli vakuutusehdoissa toissijaisuuslauseke, jonka mukaan vahinkoa ei korvata tästä vakuutuksesta, jos se voidaan korvata muun vakuutuksen perusteella.

Yhtiö A totesi korvaushakemusta käsitellessään, että todellisuudessa Halosen taulujen hinnat ovat tulleet alas ja taulu on korkeintaan 10.000 euron arvoinen.

- Mitä korvauksia Kalle voi saada kustakin vakuutuksestaan?
- Voiko Kalle vakuutuslainsäädännön mukaisesti saada korvauksensa yhdestä yhtiöstä? Miten menettelisit hänen tapauksessaan?
- Miten korvaukset jakautuvat eri yhtiöiden kesken?

Perustele kantasi. Laskuissa riittää laskukaava.

Pisteytys: Sovellettava laki (1 p), käsitteet (8 p), korvaukset (2 p), korvausten hakeminen (1 p), vastuiden jakautuminen (3 p)

Vastaus: Vakuutuslainsäädäntö, s. 263 – 266, Vakuutuslainsäädäntö 57 – 60 §